

Freaky, obsessief en opwindend: de kunst van de Amerikaanse Martha Colburn (1971), nu te zien in Galerie Diana Stigter en De Beyerd, brengt een schokgolf teweeg. Haar veelzijdige werk grenst aan chaos, maar getuigt van ouderwets vakmanschap. 'Mijn kun je niet imponeren met digital effects.'

tekst ARJAN REINDERS. foto's MARK VAN DER ZOUW

Een freaky wereld

Martha Colburn

Haar films, combinaties van *found footage* en freaky animaties, zijn uitbarstingen van rauwe energie: snel, bloedig en pervers. In *Big Bug Attack* kruipen insecten uit ogen en sleutelgaten, vliegen hoofden rond met libellenvleugels en krielen duizendpoten in gehoorgangen. Op de Stooges-klassieker *I wanna be your dog* dansen in *Cats Amore's* pin-ups rond met poezenhoofden en in *Skelehellavision* zijn oude pornofilms verwerkt tot een obscene dans macabre.

Martha Colburn zelf loopt ook over van de energie. Geen wonder, gezien haar levensloop. "Ik groeide op op een kleine boerderij in de bossen van Pennsylvania. Daar tekende ik de eigenaardige beesten die we hadden, zoals tweekoppige schildpadden, kalkoenen die dachten dat ze kippen waren en buidelratten. Daarna verhuisde ik naar shit-town Baltimore, waar ik tien jaar goedkoop woonde onder getto-omstandigheden. Mijn favoriete tijdverdrijf werd het volgen van bloedsporen."

In Baltimore studeerde ze aan de kunstacademie en had ze talloze baantjes. "In Amerika zijn geen fondsen voor kunstenaars, dus je moet werken om te overleven. Ik heb tien jaar allerlei shit-jobs gehad, van auto's tellen tot het optuigen van kerstbomen met verslaafden. Ook schilderde ik overheidsgebouwen en ijscockramen. Op die manier pik je allerlei andere invloeden op."

Dat is terug te vinden in het werk van Colburn. Behalve films en animaties maakt ze boekjes, installaties, muurschilderingen en etsen. Met haar tweemansband *The Dramatics* trad ze op en bracht ze verscheidene platen uit, waarvan ze de hoezen stuk voor stuk beschilderde. "Omdat we geen drukker konden betalen, was het gewoon de enige manier om platenhoezen te maken."

Nu huurt ze een aftands winkelpand in de Baarsjes, Amsterdam-West. Ze kreeg voorrang omdat haar aanwezigheid de buurt een positieve impuls moet geven. In mei begint ze een bioscoop, waar ze werk zal tonen van underground collega's. "Ik moet nog wat geld bij elkaar krijgen om een vloer te leggen en wat extra stoelen van de straat plukken, maar het moet lukken."

Twee jaar geleden kwam Colburn naar Amsterdam om te werken op de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten, een flinke overgang na tien jaar Baltimore. "Wanneer je leeft in een gevaarlijke en vijandige omgeving, bouw je vanzelf een enorme agressie op tegenover de buitenwereld. Amsterdam

is bepaald geen vijandige stad, maar ik voel nog steeds een zekere agressie."

Niet voor niets uit ze zich op talloze manieren. "Als je een professionele kunstenaar wilt worden, kun je je meer en meer toeleggen op één ding. Ik kan dat niet, ik heb veel verschillende media nodig om in te werken. Door telkens met wisselende dingen bezig te zijn, blijf je ook op een frisse manier nadenken over wat je maakt."

"Bovenaal kan ik mezelf geen beperkingen opleggen, omdat ik gewoon geld moet verdienen. Alleen thuiszitten en animaties maken, kan ik me niet veroorloven. Ik ben gedwongen dingen te doen zoals geïmproviseerde filmshows, die ik anders waarschijn-

men aangenomen. Enorme dia's zijn volledig opgebouwd uit details van haar celluloidfilms. Wederom heeft de kunstenaar haar eigen doos van Pandora opengetrokken, met ditmaal tot gevolg dat alle hoeken en gaten zijn opgevuld met spinnen, schedels, skeletten en wat dies meer zij.

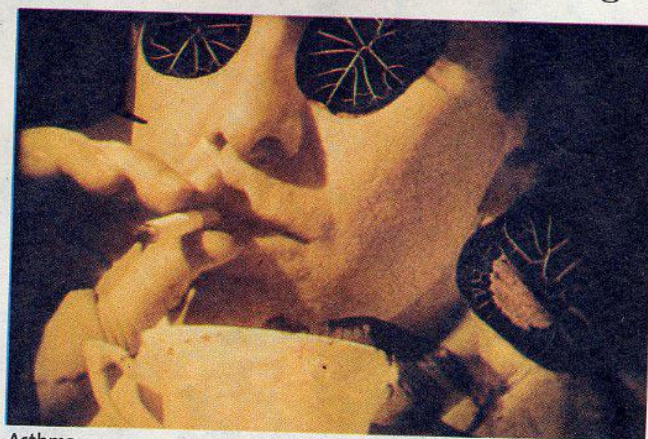
Deze *horror vacui* roept samen met de duistere en vulgaire voorstellingen herinneringen op aan de schilderijen van Hiëronymus Bosch (1474-1516). Maar waar Bosch' religieuze visioenen van de hel vooral ter afschrikking dienden, lijkt Colburns werk een hommage aan wat zich in de krochten van de hedendaagse samenleving afspeelt. Eerder is dan ook een verwantschap aan-

Interessant verschil is dat Colburn bij het maken van haar films vasthoudt aan een handmatig, tijdrovend procédé, terwijl Vanderbeek steeds meer gebruik maakte van de modernste technieken. Colburn: "Ik beschilder of bekras mijn films beeld voor beeld, zo nauwkeurig dat mensen soms denken dat ik een computer gebruik. Het werkt ook obsessief. Doordat celluloidfilms zo'n scherp beeld projecteren, wil ik steeds meer dingen toevoegen. Als je video gebruikt, vallen alle details weg, dus dan heeft het geen zin met een dun penseeltje wimpers te schilderen. Bovendien is video veel duurder en heb ik niet allerlei apparatuur nodig om het gevoel te hebben dat ik iets belangrijks

'Ik beschilder of bekras mijn films beeld voor beeld, heel nauwkeurig.'

Me sex club

Asthma

lijk nooit zou houden. Dat vind ik ook gezond. Ik gedij zo goed vanuit *the independent spirit*, dat ik een beetje huiverig ben voor het subsidiesysteem hier. Met het feit dat je voor bepaalde ideeën geld krijgt en voor andere niet, houd ik mij niet bezig."

Dan liever enkele per maand een filmperformance doen, zoals onlangs in de Toneelschuur in Haarlem. Daar projecteerde ze Duitse pornofilms uit de jaren zeventig, waar alle seks uit was geknipt. Wat overbleef, waren bizarre dialogen. "Hilarisch."

Bij galerie Diana Stigter toont ze onder meer enkele etsen die zijn samengesteld uit afdrukken van verschillende platen. Insecten, ogen, bankbiljetten, slangen, naakte lichamen – het zijn de elementen die in al haar werk figureren. Bij de etsen zijn ze losjes verspreid over het oppervlak, wat associatieve composities oplevert. Bij een aantal transparante vellen die hier ook te zien zijn, heeft Colburns collagedrift extremere vor-

wijsbaar met de dadaïsten uit de jaren twintig van de vorige eeuw. Deze meesters van de collage gebruikten ook visuele fragmenten uit de eigen tijd om de beschouwer een persoonlijk, hilarisch, maar vooral vaak wrang wereldbeeld voor te schotelen.

Het duidelijkst zijn echter de overeenkomsten met het werk van de Amerikaanse filmpionier Stan Vanderbeek. Deze ontwierp midden jaren vijftig de decors van een kindertv-programma dat de jonge kijkers opriep doorzichtig plastic tegen de bus te plakken, zodat ze zelf figuurtjes in de scènes konden bijtekenen. In zijn vrije tijd ging Vanderbeek op soortgelijke wijze films maken, veelal komische, surrealistische animaties. Aan het einde van de parodie *Science Friction* komen bijvoorbeeld twee handen het beeld binnen, die de aardbol in tweeën breken en van het binnenste een omelet bakken. Die vondsten inspireerden Terry Gilliam van *Monty Python*.

doe. Uiteindelijk draait het om de ideeën die je hebt en de beelden die je maakt. Mij kun je niet imponeren met *digital effects*." Ondertussen werpt Colburns explosieve energie vruchten af. Haar werk is op verschillende plaatsen in Nederland te zien, haar films vliegen de wereld over, en wonen in de Baarsjes lijkt een stuk rustiger dan in Baltimore. Hoewel: "Toen ik laatst enkele oude cartoons voor mijn ramen had gehangen, kwamen de drugsdealers van de hoek klagen omdat ze porno wilden zien!" Martha Colburn leeft in een freaky wereld.

Werk van Martha Colburn is t/m 10 mei te zien in Galerie Diana Stigter, Hazenstr. 17, Amsterdam, open di t/m za 13-18 uur, 1e zo v/d maand 14-17 uur; t/m 11 mei in De Beyerd, Boschstraat 22, Breda, open di t/m vr 10-17 uur, za-zo 13-17 uur. 10 mei: opening Cosmos Kino, Witte de Withstraat 105, 21 uur, met Tribulation99 van Craig Baldwin.